

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาวิจัย เรื่องที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ าระดับ 3-4 นี้โดยตรง แต่มักงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมมาเสนอ เป็นลำดับดังนี้

- ความหมายของการศึกษานานาชาติและการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ
- วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษานานาชาติ
- ประวัติการศึกษานานาชาติในประเทศไทย
- ความเป็นมาของการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จในประเทศไทย
- หลักสูตรการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ พ.ศ. 2522 ระดับที่ 3-4
- หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตการศึกษานานาชาติแบบเบ็คเสร์จ ระดับที่ 3-4
- ผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ความหมายของการศึกษานานาชาติ

นักการศึกษาหลายท่านทั้งของไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของการศึกษานานาชาติไว้คล้าย ๆ กัน เช่น

สุนทร สุนันท์ชัย กล่าวว่า การศึกษานานาชาติควรจะหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนทางการศึกษากับผู้เรียน โดยฝ่ายตัวแทน (ครูหรือผู้แพร่ข่าวสาร) เป็นผู้เลือกจัดและแนะนำแนวทางที่จะกระทำโดยลำดับ ทำให้เกิดประสบการณ์อย่างเป็นระบบแก่ตัวผู้เรียน โดยที่กิจกรรม

ที่ว่านี้เป็นส่วนประกอบและส่งเสริมบทบาทการผลิตหลักในสังคม¹

ศุภร ศรีแสน กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่คือการศึกษานอกโรงเรียนธรรมดาหรือนอกเวลาปกติ ให้แก่บุคคลอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งในรูปแบบชั้นเรียนหรือรูปอื่น ๆ มีทั้งการสอนให้คนรู้หนังสือ การให้การศึกษาต่อเนื่องซึ่งรวมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพจนถึงมหาวิทยาลัย²

อุณา นพคุณ กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่คือกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับประชากรที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อเกิดความรู้ เจตคติ ค่านิยม ทักษะ และความชัดเจนในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ³

เวน แอล ชโรเดอร์ (Wayne L. Shroeder) กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่คือกระบวนการศึกษาที่เป็นระบบที่มีผู้เรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม เรียนด้วยใจสมัครอย่างมีความมุ่งหมาย การเรียนเช่นนั้นเกิดขึ้นในรูปแบบของสถาบันต่าง ๆ และรวมไปถึงนอกรูปแบบสถาบัน การเรียนเกิดขึ้นจากการชวนช่วยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง⁴

การศึกษาผู้ใหญ่จึงน่าจะมีความหมายว่าเป็นการศึกษาที่จัดให้ผู้ใหญ่ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในขณะที่อยู่ในวัยเรียนได้ศึกษา รวมทั้งเป็นการจัดให้ผู้ใหญ่ที่ต้องการวัยการศึกษาเพิ่มเติมได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อจะได้นำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่อย่างให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

¹สุทร สุนันท์ชัย, การศึกษานอกโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2523), หน้า 5.

²ศุภร ศรีแสน, การศึกษานอกโรงเรียน (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2521), หน้า 3.

³อุณา นพคุณ, การศึกษานอกระบบโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : เจริญผลการพิมพ์, 2523), หน้า 28.

⁴Wayne L. Shroeder, Adult Education in The United States (Florida : Florida State University, 1975), p. 12.

ความหมายของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

กองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้ให้ความหมายของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวันของประชาชนในชนบท จุดสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จก็เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคมใกล้ตัว เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างจริงจัง ให้เป็นคนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น¹

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้นิยามของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จไว้ว่า การศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เป็นการศึกษาที่จัดเพื่อให้ผู้ใหญ่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ทางเกษตรแผนใหม่และความรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อช่วยให้เพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีความรู้เกี่ยวกับการอนามัยและวางแผนครอบครัว มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรับผิดชอบค่าน้ำที่พลเมืองและสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็นเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง²

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ให้ความหมายของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จว่า เป็นการสอนให้รู้หนังสือกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ โดยการสอนค่าน้ำที่พลเมืองควบคู่ไปกับการสอนอ่านและเขียน เพื่อให้นักเรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงอาชีพและความ เป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ³

¹กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา, การจัดการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (กรุงเทพมหานคร : 2518), หน้า 109 (เอกสารอัครสำเนา)

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานสภาพการจัดการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ 2518 (กรุงเทพมหานคร : 2518), หน้า 5. (เอกสารอัครสำเนา).

³Unesco, Regional office for Education in Asia, Study Visit and Seminar : Work Oriented Adult Literacy Pilot Project in Iran. (Bangkok : 1976), pp. 16-22.

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจึงน่าจะมีความหมายว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งจัดให้ผู้ใหญ่ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคมใกล้ตัวควบคู่กันไปกับการอ่านออกเขียนได้ เพื่อจะได้นำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนนั้นไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขชีวิตความเป็นอยู่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่

เดิมที่การจัดการศึกษาผู้ใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชนเท่านั้น ต่อมาเมื่อปริมาณคนไม่รู้หนังสือลดลงจึงมีแนวคิดใหม่ว่าควรแทรกความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่จึงค่อย ๆ เปลี่ยนมาเป็นลำดับคือ

รัฐบาลชุดจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และการฝึกให้รู้จักหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในแผนการศึกษาชาติปี 2503 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายเกี่ยวกับจัดการศึกษาผู้ใหญ่คือ "รัฐพึงสนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาขณะที่อยู่ในวัยเรียน หรือประสงค์จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบการอาชีพให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือที่อยู่ในสภาพซึ่งไม่อาจรับการศึกษได้ตามปกติ" ต่อมาในสมัยรัฐบาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้มีนโยบายและแถลงต่อสภาผู้แทนเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2518 เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนว่า "จัดการศึกษานอกโรงเรียน อันได้แก่ การศึกษาผู้ใหญ่ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นหนักวิชาที่สอนให้หนักไปในด้าน การผลิต การจำหน่าย การจัดทำไร่นา รวมทั้งการสหกรณ์และการตลาดด้วย" ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520-2524) มีเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนคือ

1. ให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. จัดเนื้อหาวิชาเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการศึกษา ค้นคว้าหาว่าประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความจำเป็นและต้องการเรื่องอะไร ระดับใด
3. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนมีการประเมินผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงงานการศึกษานอกโรงเรียน

4. ส่งเสริมให้สื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะให้สถานีวิทยุที่มีอยู่แล้วทั่วประเทศจัดรายการ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยเน้นรายการที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและสร้างทัศนคติที่ดีแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งยึดมั่น รัก เคารพ เทิดทูนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นหลัก
5. ส่งเสริมให้เอกชน หอการค้า กลุ่มชน จัดศูนย์ปฐมนิเทศ โดยเฉพาะในชนบทแหล่งเสื่อมโทรมและในชุมชนที่หนาแน่น พร้อมทั้งเร่งส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยอาศัยสื่อมวลชนและสถาบันที่เกี่ยวข้อง¹

ประวัติการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย

ประเทศไทยได้ปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชจนถึงปี พ.ศ. 2475 ในสมัยนั้น การศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทยยังมิได้จัดเป็นแบบแผน สถาบันที่มีบทบาทสำคัญในงานการศึกษาผู้ใหญ่ได้แก่สถาบันศาสนา ประเทศไทยซึ่งมีชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พระภิกษุรับหน้าที่เป็นผู้สอนผู้ให้การอบรมแก่ประชาชน คนไทยที่มีอายุครบยี่สิบปีจะเข้าบวชเรียนจำวัดต่าง ๆ เพื่อศึกษาและปฏิบัติหลักธรรมะทางพุทธศาสนา สำหรับชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ก็จะมีสถาบันแต่ละศาสนาให้การศึกษากลุ่มชนของตน เช่นชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะเข้าศึกษาวิชาอิสลามใน "ปอเนาะ" (สถาบันสอนวิชาศาสนาอิสลาม) โต๊ะครู (ผู้สอน) จะสอนวิชาภาษาและวิชาศาสนาอิสลามให้

การศึกษาผู้ใหญ่ที่จัดเป็นแบบแผนในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2480 ในขณะนั้น ประชากรทั้งหมดมี 14,464,000 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 68.8 เปอร์เซ็นต์เป็นผู้ไม่รู้

¹ศุภร ศรีแสน, การศึกษานอกโรงเรียน (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2521), หน้า 28-30.

หนังสือไทยทำให้ยากต่อการที่จะเสริมสร้างและพัฒนาประเทศ ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยเพิ่ง
 เริ่มเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ประชาชน
 ยังไม่เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนจากระบอบการปกครองใหม่ การที่ประชากรส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือ
 นั้นย่อมเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ทรงเร่ง
 เพื่อแก้ไขผู้ไม่รู้หนังสือได้จัดตั้งกรมวิชาการระดับชาติเพื่อวางแผนและดำเนินการศึกษามหา
 จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล เปิดโรงเรียนสอน
 ผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปที่ไม่อยู่ในภาคเรียนปกติ เป้าหมายการดำเนินการศึกษา
 ผู้ใหญ่ทั้งหมดในขณะนั้นก็เพียงเพื่อขจัดผู้ไม่รู้หนังสือและให้เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองใน
 ระบอบประชาธิปไตย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 รัฐบาลได้ประกาศรณินยอมฉบับที่ 9 บังคับให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้
 หนังสือทุกคนต้องเข้าเรียนและเขียนภาษาไทยให้ได้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับผิดชอบจัดตั้ง
 โรงเรียนผู้ใหญ่รวมทั้งหน่วยงานและโครงการต่าง ๆ ของรัฐ กระทรวงกลาโหมจัดสอนทหารเกณฑ์
 ที่ไม่รู้หนังสือ กระทรวงมหาดไทยจัดสอนนักโทษในเรือนจำและกรรมกรในโรงงานต่าง ๆ ด้วย

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้รัฐบาลต้องลดเลิกการ
 บังคับให้ผู้ใหญ่เรียนหนังสือ โครงการแก้ไขผู้ไม่รู้หนังสือคงดำเนินต่อไปด้วยความสมัครใจของ
 ผู้เรียน บ้างก็ว่าจำนวนผู้เรียนได้ลดลงไปมาก

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง กระทรวงศึกษาธิการได้แก้ไขและปรับปรุงวัตถุประสงค์
 ในการดำเนินการศึกษามหาผู้ใหญ่ให้กว้างขวางกว่าเดิมคือ จัดโครงการแก้ไขผู้ไม่รู้หนังสือ
 โครงการศึกษาสืบเนื่อง โครงการสอนวิชาชีพ โครงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่
 พลเมือง ได้ริเริ่มโครงการใหญ่ เช่นจัดหน่วยการศึกษาประชาชนเคลื่อนที่ประจำจังหวัดไปให้
 การศึกษาแก่ประชาชนในท้องที่ห่างไกล รวมทั้งจัดห้องสมุดประจำที่และเคลื่อนที่ด้วย

ปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ ๆ
 ซึ่งทำให้กรรมกรจากชนบทหลั่งไหลเข้าไปในเมืองต้องต่อสู้กับชีวิตใหม่ การเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

ทางสังคม แม้อัตราการพบพานในชนบทก็เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว ฉะนั้นการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย จึงได้ปรับปรุงเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคน "คิดเป็น" ให้มีความพร้อม มีเครื่องมือ และมีทักษะที่จะแก้ปัญหา ขณะเดียวกันก็ได้เตรียมการอบรมผู้ที่ทำงานในด้านการศึกษายุใหญ่ให้มีความรู้ มีทัศนคติ และทักษะ งานการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกโรงเรียนให้ดีขึ้นด้วย¹

ความเป็นมาของการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในประเทศไทย

ปัญหาการอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ และอุปสรรคในการจัดการศึกษายุใหญ่ไม่ใช่เป็นปัญหา เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น หากแต่เป็นปัญหาของประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ดังนั้นองค์การ ศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงได้จัดสัมมนาระหว่างชาติ เพื่อแก้ปัญหาหนังสือที่กรุงเทพมหานคร ประเทศอิหร่าน เมื่อเดือนกันยายน 2508 โดยความร่วมมือ ของพระเจ้าซาร์แห่งอิหร่าน ประเทศไทยได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ 4 คน ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นหัวหน้าคณะ² ที่ประชุมได้ยอมรับว่าการสอนให้อ่าน ออกเขียนได้อย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะไม่สามารถช่วยผู้ใหญ่เรียนอยู่ดึกคืนได้ ควรเพิ่มการ สอนทักษะเกี่ยวกับอาชีพที่คนในท้องถิ่นนั้นทำอยู่ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ปรับปรุงอาชีพและความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ที่ประชุมเรียกการสอนแบบนี้ว่า "การสอน แบบสมกิจ (Work Oriented Functional Literacy)"

เมื่อปี พ.ศ. 2511 รัฐบาลได้นำวิธีแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบสมกิจของยูเนสโกมาใช้ แต่มีปัญหาในเรื่องครูผู้สอน แบบเรียนที่ใช้และการเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้ด้านงานทักษะ

¹ไมท์มัท อับดุลกาเคร์, การศึกษาผู้ใหญ่เปรียบเทียบสหรัฐอเมริกา-ไทย (กรุงเทพฯ มหานคร : อักษรบัณฑิต, 2520), หน้า 5-6.

²แผนกองค์การ กองการศึกษาผู้ใหญ่, สถิติการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ, หน้า 1-5 (เอกสารอัครสำเนา)

แก่ผู้เรียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 จึงได้ปรับปรุงเป็นการศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จขึ้น หลักการ
จัดการศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จนั้น เน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการคิดแก้ปัญหา โดยอาศัย
องค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรม
สิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ
อย่างเหมาะสม เป็นการสอนให้คนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่วนการคิดเลขเป็นและการอ่านออกเขียน
ได้เป็นเป้าหมายรองลงมา สำหรับหลักสูตรการศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จจัดทำขึ้นจากการสำรวจ
สภาพปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น แล้วตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยราชการ
และเอกชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมการ ร่วมกันพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการ
สำรวจและประสบการณ์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออก
ได้เป็น 4 หมวดวิชาได้แก่ หมวดการเกษตร การอนามัยและวางแผนครอบครัว การเศรษฐกิจ
และหน้าที่พลเมือง

สำหรับการสอนตามโครงการศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จใช้วิธีการอภิปรายและสืบสวน
เรื่องราวหาข้อมูล เพื่อนำมาประกอบการคิดตัดสินใจที่เหมาะสมกรณีหน้าที่เพียงกระตุ้นให้นักศึกษา
สามารถหาข้อมูลและอภิปรายปัญหาให้ลึกซึ้ง รวมทั้งช่วยสรุปหรือชี้แจงวิชาการเพิ่มเติมเท่านั้น
ส่วนการประเมินผลการเรียนแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือการประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผล
ระหว่างเรียน และการประเมินผลหลังการเรียน การประเมินผลดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ดูความก้าวหน้าของผู้เรียนเท่านั้น ไม่มีผลต่อการตัดสินใจหรือตกแต่อย่างใด เกณฑ์การวัดผลได้
กำหนดไว้ว่า นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาคเรียน
นั้น ถ้า นักศึกษาคนใดมีเวลาเรียนไม่ครบร้อยละ 70 หากครูผู้สอนเห็นว่านักศึกษานั้นมีความตั้งใจ
เรียนดีและได้รับความรู้พอสมควร เมื่อต้องการจะขอให้ให้นักศึกษานั้นรับประกาศนียบัตรครูจะต้อง
สอนชดเชยให้จนมีเวลาเรียนครบร้อยละ 70¹

¹วีระชัย มีชอบธรรม, การศึกษานิวไฮแบบเบ็ดเสร็จ (กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต,
2520), หน้า 13, 116-118.

อนึ่งการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จได้เริ่มทดลองครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2511 ที่จังหวัดลำปาง โดยใช้หลักสูตรของ UNESCO ซึ่งเรียกว่า Functional Literacy ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่และได้ทดลองเปิดสอนที่จังหวัดลำปางและจังหวัดแพร่ เมื่อ พ.ศ. 2514 และขยายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือและภาคไท่เน่ยก่อกมา และในปี 2516 ได้ขยายไปเปิดที่จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีก 3 จังหวัดในปี 2517 สำหรับปี 2518 ได้ขยายไปเปิดจนทั่วทุกภาคของประเทศไทย รวม 8 เขตการศึกษา ใน 34 จังหวัด มีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้นประมาณ 350 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษาแปดพันคนเศษ¹

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พุทธศักราช 2522 ระดับ 3-4

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พ.ศ. 2522 ระดับ 3-4 เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นก่อนออกเขียนได้ การศึกษาระดับนี้มุ่งที่จะส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม อันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้และข่าวสาร ข้อมูลเพิ่มเติม และการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลักสูตรนี้มีความยืดหยุ่นพอเพียงที่จะให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตน

หลักการสำคัญของหลักสูตรนี้คือ

1. เป็่เป็นการศึกษาที่จัดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนภาคปกติได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐานสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถและความสนใจ หรือเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น

¹กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัยการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และท่าอากาศยาน, 2520), หน้า 2.

2. เป็นการศึกษาที่มุ่งใหญ่ เรียงนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการดำรงชีวิตของคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ

3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติโดยส่วนรวมเป็นหลักใหญ่ แต่ให้สอดคล้องกับสภาพการแก้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้

4. เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมใหญ่ เรียบเรียงระเบียบวินัย รู้จักสิทธิหน้าที่ของพลเมืองดีในระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จุดมุ่งหมายของการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4 นี้ มุ่งหมายที่จะให้นักเรียน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงกระบวนการคิด ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการ อันก่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนคือ

1. เห็นคุณค่าและค่าแรงไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมอันดีงาม
2. เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองดีในระบบอบประชาธิปไตย ตลอดจนความรับผิดชอบต่องานตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ เพียงพอแก่การประกอบอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติมหรือการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และการมีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
4. เข้าใจปัญหา การเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศ รู้จักพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. มีเจตคติที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิด ฝึกให้ขยัน อดทน ประหยัด ตลอดจนรู้จักสงวนและบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต¹

¹กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษานักใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 วิทยาศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522), หน้า 1-2.

ตามหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ. 2522 ผู้ที่ถือว่าจบหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 จะต้องเรียนวิชาบังคับ 19 หน่วยกิต และวิชาเลือกอย่างน้อย 11 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษาที่เป็นประภคิษสามเณร ให้เรียนวิชาบังคับ 16 หน่วยกิต และวิชาเลือกสามัญไม่ต่ำกว่า 14 หน่วยกิต) รวมเป็น 30 หน่วยกิต

ผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 จะต้องเรียนวิชาบังคับ 23 หน่วยกิต และวิชาเลือกอย่างน้อย 27 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษาที่เป็นประภคิษสามเณร ให้เรียนวิชาบังคับ 20 หน่วยกิต และวิชาเลือกสามัญไม่ต่ำกว่า 30 หน่วยกิต) รวมเป็น 50 หน่วยกิต

นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 3 ภาคเรียนปกติ ไม่นับฤดูร้อน จึงจะมีสิทธิ์ขอรับประกาศนียบัตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 หรือระดับที่ 4 แล้วแต่กรณี

หลักสูตรการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 บังคับให้เรียนวิชาสามัญ 2 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย (ท 1-ท 5) และสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (ส1 - ส7) นอกนั้นก็ถือว่าเป็นวิชาเลือกเสรี นักศึกษาจะเลือกเรียนหรือไม่เลือกเลยก็ได้ ส่วนวิชาที่ถือว่าเป็นวิชาบังคับเลือก คือบังคับให้เลือกรเรียนตามความสมัครใจ อย่างน้อย 3 หน่วยกิต และให้เลือกเสรีอย่างมากไม่เกิน 6 หน่วยกิตในระดับ 3 และไม่เกิน 12 หน่วยกิตในระดับ 4¹

หลักสูตร วิชาวิทยาศาสตร์ของการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4

วิชาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มวิชาเลือกเสรี โดยมีจุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรดังนี้

¹กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่างการจัดโปรแกรมการเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522), หน้า 1-2.

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีขั้นพื้นฐานของวิทยาศาสตร์
2. เพื่อให้เกิดทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์
3. เพื่อให้เกิดเจตคติทางวิทยาศาสตร์
4. เพื่อให้รู้จักใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เป็นประโยชน์

ตนเองและสังคม

5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์ที่มีต่อมนุษย์และสภาพแวดล้อม

โครงสร้างของหมวดวิชาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาเลือกเรียนแบ่งออกเป็น 4 รายวิชาคือ

วิทยาศาสตร์ 1	4 หน่วยกิต	76 คาบ
วิทยาศาสตร์ 2	3 หน่วยกิต	57 คาบ
วิทยาศาสตร์ 3	3 หน่วยกิต	57 คาบ
วิทยาศาสตร์ 4	3 หน่วยกิต	57 คาบ

ในระดับที่ 3 จะเลือกเรียนได้ 4 รายวิชาคือ วิทยาศาสตร์ 1 วิทยาศาสตร์ 2 วิทยาศาสตร์ 3 และวิทยาศาสตร์ 4 ในระดับ 4 สามารถเลือกเรียนได้ทั้ง 4 รายวิชา ถ้ายังไม่ได้เรียนมาก่อน ในระดับ 3 สำหรับการเลือกเรียนในแต่ละระดับ จะเลือกเรียนวิชาใดก่อนก็ได้

ผลงานวิจัยการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในประเทศไทย

สุภรณ์ ปรีชาอนันต์ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาล กับผลที่สำเร็จการศึกษาได้รับจากการศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2519 การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้ดำเนิน

โครงการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตการศึกษานผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 วิทยาศาสตร์, หน้า 9.

นโยบายและวางแผน ครูผู้สอนโรงเรียนผู้ใหญ่มอบเปิดเสรีที่มีต่อโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรี และการศึกษาความคาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเปิดเสรี ตลอดจนที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับจากการศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเปิดเสรี พร้อมทั้งเปรียบเทียบความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกับผลที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับ

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่รัฐบาลผู้ดำเนินนโยบายและวางแผน ครูผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษามีความคาดหวังว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจะนำผลที่ได้รับจากการเรียนค่าน้ำหนักที่คล่องไปใช้มากที่สุด รองลงมาคือด้านอารมณ์ และวางแผนครอบครัว ส่วนด้านเศรษฐกิจนำไปใช้น้อยที่สุด เมื่อนำผลการคาดหวังของประชากรทุกกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ผู้ดำเนินนโยบายและวางแผนกับครูผู้สอนมีความคาดหวังในทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาความคาดหวังแต่ละด้านพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังแตกต่างกันในด้านอารมณ์และวางแผนครอบครัว ครูผู้สอนและผู้สำเร็จการศึกษามีความคาดหวังในทุก ๆ ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ดำเนินนโยบายและวางแผนกับผู้สำเร็จการศึกษามีความคาดหวัง ในทุก ๆ ด้านแตกต่างกัน¹

สุภามาฉย์ กุศลสารทูล โคห้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีระดับ 4 กับนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4 ปีการศึกษา 2518

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนทางสุขศึกษาของนักศึกษาทั้งหมดคล้ายคลึงกัน นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีมีความเชื่อทางสุขศึกษาถูกต้องกว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ถ้าสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเหมือนกันนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจะมีความรู้ทางสุขศึกษามากกว่า แต่สภาพ

¹สุภรณ ปรีชาอนันต์, "เปรียบเทียบความคาดหวังของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกับผลที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับจากการศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเปิดเสรี จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2519" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2519), หน้าหกค้ยอ.

แวดล้อมในห้องเรียนของนักศึกษาแตกต่างกัน นักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญจะมีความรู้ทางสุขศึกษา สูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ¹

สมทรง อัครกุล ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้หนังสือของผู้จบการศึกษา จากโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ กับระดับการรู้หนังสือของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ในวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาไทย ในปี พ.ศ. 2517 ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับ การรู้หนังสือของผู้สำเร็จการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จต่ำกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 แล สูงกว่านักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยเห็นว่าโครงการนี้มาจะได้รับการส่งเสริมในด้าน การขยายงาน และการลงทุนให้มากขึ้น และเห็นว่าการศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรอื่น ๆ ควรจะคำนึงถึง ความรู้ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันด้วย เพื่อผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนยิ่งขึ้น นอกจากจะได้ใช้วิชาทักษะพื้นฐาน (อ่าน เขียน คิคเลข) เท่านั้น²

กุหลาบ หวังศิริกุล ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคงอยู่ของการรู้หนังสือของผู้จบการ ศึกษาจากโครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จไปแล้วเป็นเวลา 3 ปี กับผู้จบชั้นประถม ปีที่ 4 และศึกษาว่าที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านจะมีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของการรู้หนังสือของ ผู้จบการศึกษาจากโครงการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ และผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือไม่เพียงใด

¹สุมาลย์ กุศลสารทูล, "เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา ระหว่าง นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 กับนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 4 ปีการศึกษา 2518" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

²สมทรง อัครกุล, "ระดับการรู้หนังสือของผู้สำเร็จการศึกษาจากโครงการแก้ไข การไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ" (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 37-45.

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีความคงอยู่ของการรู้หนังสือต่ำกว่าผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผู้จบการศึกษาจากโครงการและผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมีความคงอยู่ของการรู้หนังสือสูงกว่าผู้อยู่ในท้องถิ่นที่ไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95¹

นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร ปัญหาและความต้องการที่ศึกษาได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน อุปสรรคที่มีต่อการศึกษาและความไม่สมหวังเมื่อเข้ามาศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ ความต้องการด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียนผู้ใหญ่ และความคาดหวังจากการเรียนจบการศึกษา ระดับที่กำลังศึกษาอยู่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 1-5 จำนวน 558 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในระดับ 1-2 และตอบแบบสอบถามในระดับ 3-4-5 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาโดยส่วนรวมค่อนข้างน้อย
2. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการโดยส่วนรวมค่อนข้างมาก ซึ่งลักษณะของความต้องการทาง ๆ แยกออกได้ดังนี้
 - 2.1 ด้านหลักสูตร ต้องการเนื้อหาวิชาที่เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและนำไปใช้ในการทำงานได้ สามารถเข้าใจได้รวดเร็ว
 - 2.2 ด้านการเรียนการสอน ต้องการให้ครูหาวิธีสอนที่เข้าใจง่าย มีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับเรื่องที่สอน เอาใจใส่นักศึกษาเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาในชั้นเรียนได้

¹ กุหลาบ หวังศิริกุล, ความคงอยู่ของการรู้หนังสือของผู้จบจากโครงการการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 30-40.

- 2.3 คำนการบริหาร ต้องการบริการอุปกรณ์ และตำราเรียน บริการห้องสมุด
แนะแนว บริการนำคัมมำใช้ และการปฐมพยาบาล
- 2.4 คำนความคาดหวังหลังจากจบการศึกษาระดับที่กำลังศึกษาอยู่ คือจะศึกษา
ในระดับสูงต่อไป

จากผลการวิจัยภายในประเทศสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินนโยบายและวางแผนในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีความคาดหวังต่อการนำเอาความรู้ไปใช้ของผู้สำเร็จการศึกษาต่างจากความคาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาเอง นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีความเชื่อทางสุขศึกษาถูกต้องกว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ผู้จบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีความคงอยู่ของการรู้หนังสือต่ำกว่าผู้จบชั้นประถมศึกษาสี่ และนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในเขตกรุงเทพมหานครมีความคาดหวังที่จะศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

ผล งานวิจัยในต่างประเทศ

เคนเนธ โจเซฟ คาร์ (Kenneth Joseph Karr) ได้ทำการศึกษาดังความ
ต้องการในการเปลี่ยนแปลงของผู้ใหญ่ต่อโปรแกรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษาเป็นผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนใน San Dieguito district,
San Diego County ในรัฐ California

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อประเมินความสำคัญของโปรแกรมการเรียนของการศึกษาผู้ใหญ่ และการให้บริการของสถานศึกษาแก่ผู้ใหญ่ในชุมชน
2. เพื่อประเมินความสำคัญของการให้บริการปรึกษาและแผนงานอาชีพแก่ผู้ใหญ่
3. เพื่อศึกษาดังความต้องการของสตรีที่กำลังเตรียมตัวที่จะเข้าทำงานในคานการใช้แรงงาน
4. เพื่อต้องการทราบว่าการศึกษาระดับใดที่ผู้ใหญ่คิดว่าควรจะเน้นการศึกษา คานวิชาการหรือวิชาชีพมาก

ในวลเสนห์ วงศ์เชิดขรรคม, "ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ
ในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี ศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522) หน้าบทคัดย่อ.

5. เพื่อศึกษาถึงความมุ่งหวังในด้านการศึกษาคงและการประกอบอาชีพของนักศึกษาผู้ใหญ่และผู้ใหญ่ในชุมชน
6. เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมในการให้บริการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาแก่นักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชน San Dieguito และนักศึกษาผู้ใหญ่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ในชุมชนดังกล่าว ตัวอย่างประชากรมีจำนวน 1,222 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ใหญ่เห็นด้วยกับโปรแกรมการศึกษาและการบริการ เพราะต้องการที่จะได้รับการบริการทางด้านการศึกษา และมีความคิดเห็นว่าการจะได้มีการขยายและปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป
2. ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะให้สถานศึกษาขยายโปรแกรมทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยให้กว้างขวางขึ้น
3. การให้บริการอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่ผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสำคัญคือ การบริการให้คำปรึกษา และการแนะนำค่านิยมแก่เด็ก ผู้ใหญ่คิดว่าควรจะเป็นการบริการให้คำปรึกษาค้นคว้าวิจัย และชาวพนักงานใหม่มากขึ้น¹

¹Kenneth Jaseph Karr, "Meeting the Changing Needs of Adults Through Educational Programs and Services," Dissertation Abstracts International 36 (April 1976) : 6426 A.

นอร์มา จีเน่ รอสส์ (Norma Jeanne Ross) ได้ทำการศึกษาดังกล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของนักศึกษาที่เรียนโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเหตุผลในการสมัครเข้าเรียนในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ของนักศึกษาที่กำลังเรียนโปรแกรมนั้น ตัวแปรที่คิดว่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดังกล่าวคือโปรแกรมที่นักศึกษาสมัคร, พื้นฐานทางอาชีพ และสถานศึกษาจัดให้เข้าเรียน ตัวแปรรองลงไปก็คือจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ ช่วงอายุของนักศึกษา เพศ และความต้องการที่จะทำงานร่วมกับผู้ใหญ่

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 336 คน ซึ่งได้จากการสุ่มจากนักศึกษาที่กำลังเรียนโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ใน 12 มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเข้าเรียนในโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่คือ ความต้องการมีความรอบรู้มากขึ้น ความสนุกส่วนตัว ต้องการปริญญา แนวโน้มของการศึกษาในสาขา ความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการที่จะทำงานร่วมกับผู้ใหญ่¹

จากผลการวิจัยในต่างประเทศสรุปได้ว่าผู้ใหญ่ต้องการให้สถานศึกษาขยายโปรแกรมทางการศึกษาค้นคว้าอาชีพให้กว้างขวางขึ้น ผู้ใหญ่ต้องการให้สถานศึกษาบริการให้คำปรึกษาค้นคว้าอาชีพและหาหางานใหม่มากขึ้น และผู้ที่ศึกษาโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่จะมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อต้องการความรอบรู้มากขึ้น ต้องการปริญญา และต้องการที่จะทำงานร่วมกับผู้ใหญ่

จากการค้นคว้าวรรณคดีที่เกี่ยวข้องของทั้งของในประเทศและต่างประเทศ ดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจนอย่างมาก และยังมีผู้ใดได้ทำการศึกษาวาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์นี้เหมาะสมหรือเป็นที่พอใจของทั้งผู้เรียนหรือผู้สอนหรือไม่ ผู้วิจัยจึงเห็นควรวางแผนที่จะได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อจะได้นำเอาผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ในโอกาสต่อไป

¹Norma Jeanne Ross, "Variables Influencing the Decision of Enter Adult Education Grauate Programs," Dissertation Abstracts International 39 (November 1979) : 2692 A.